

Církev - oddělení od státu

Myšlenka oddělení církve a vůbec náboženských záležitostí od státu nemůže a nesmí být interpretována v takovém smyslu, že by to bylo „soukromou“, tj. privátní, neveřejnou záležitostí každého jednotlivce, protože i soukromé záležitosti jsou nebo se mohou za jistých okolností stávat záležitostmi celé společnosti, záležitostí veřejnou. Odluka církve od státu je možná pouze za předpokladu, že změníme své chápání státu ve vztahu ke společnosti vůbec. Jde totiž o to, že stát nesmí být chápán ve všech směrech a ohledech jako „suverénní“, nýbrž že jeho kompetence a ingerence musí být přísně vymezena zákony. Základní skutečností je společnost a její život; protože moderní společnost je v širokém rozsahu politizovaná, můžeme mluvit o politické společnosti. Ve vztahu mezi církví a státem musí být ze zákona zřejmé, že to je společnost, která ustavila stát, a tato společnost že je společenstvím lidí, kteří mají, uznávají a také trvají na tom, aby i ze strany ostatních i ze strany samotného státu byly respektovány ještě jiné, základnější jejich vlastní závazky, než jsou závazky vůči státu. Stát není a nikdy se nesmí stát nejvyšší instancí v základních životních záležitostech ani jednotlivců, ani celých společenství a vůbec společnosti jako takové. Stát je výtvorem, produktem společnosti a musí společnosti sloužit. Když slouží špatně nebo se dokonce chce emancipovat a svou služebnou roli zaměnit za nadvládu nad společností, musí být změněn, opraven a upraven, znovu zatlačen do mezí daných zákony – a pokud to už nejde, musí být při nejbližší příležitosti zrušen a nahrazen lepším. Víru či náboženství, církevní nebo politickou příslušnost musí stát prostě respektovat, a to na základě daných zákony, jež společnost ukládá stejně tak státu i sobě.

(30. 6. 1991)